C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Lem_Stanislaw-Zachranme_vesmir.pdb

PDB Name: Lem_Stanislaw-Zachranme_vesmir
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 29.7.2006
Modification Date: 29.7.2006
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Zachraňme vesmír
Otevřený dopis Ijona Tichého
Po delším pobytu na Zemi jsem se vydal znovu na cestu, abych obhlédl nejoblíbenější místa svých minulých výprav - kulové hvězdokupy Persea, souhvězdí Býka a velkou hvězdnou mlhovinu ve středu Mléčné dráhy. Všude jsem se setkal se změnami, o nichž se mi nesnadno píše, protože to nebyly změny k lepšímu. Hodně se dnes mluví o rozšíření vesmírné turistiky. Turistika je nesporně znamenitá věc, ale ve všem je třeba znát míru.
Nepořádky začínají hned kousek od prahu. Asteroidy, jejichž dráhy probíhají mezi Zemí a Marsem, jsou v zuboženém stavu. Ty monumentální hory skal kdysi tonuly ve věčné tmě. Dnes jsou elektricky osvětlené a nadto je znešvařují iniciály a monogramy namáhavě vytesané ve skále.
Planetka Eros, oblíbená hlavně flirtujícími párky, se zachvívá pod ranami nejrůznějších podomácku školených krasopisců, kteří vytloukají památeční nápisy do skalnatého povrchu. Našlo se také několik prohnaných kazisvětů, kteří si tu zřídili půjčovnu kladiv, dlát a dokonce i pneumatických vrtaček, takže člověk stěží najde i v nejzapadlejší končině nějakou nedotčenou skálu.
Všude straší nápisy jako „Ať dosvědčí asteroid, že chci pro tvou lásku žít“ nebo „Zde pod touto skálou vskrytu milovali jsme se na meteoritu“, pomalované nevkusnými kresbami srdcí probodených šípem. Na Ceresu, který se z nevímjakého důvodu zalíbil rodinám s více dětmi, zase propukla fotografická epidemie. Hemží se to tu fotografy, kteří půjčují pro pózování kosmické skafandry a navíc natírají skalní stěny zvláštní emulzí a za nevelký poplatek tam zvěční celé výpravy. Ty obrovské snímky postříkají glazurou, aby se zachovaly jako trvalá upomínka. Otec, matka, dědeček, děti, krátce celé rodiny v příslušné póze se na vás culí ze skalních stěn. Tím se prý vytváří „rodinné ovzduší“, jak jsem se dočetl v

nějakém propagačním letáku. A Juno, ta kdysi tak půvabná planetka, už ani vlastně neexistuje. Každý, komu se zlíbí, si odloupne kus skály a kameny hází do mezihvězdného prostoru. Nezůstaly ušetřeny ani železoniklové meteority, z nichž se dělají pečetní prsteny a manžetové knoflíky. Komety rovněž neunikly tomuto řádění a málokdy uvidíme vlasatici s nedotčeným chvostem.
Doufal jsem, že jakmile se dostanu ze sluneční soustavy, uteču také před tlačenicí kosmobusů, rodinnými portréty na skalách a grafomanskými veršovánkami. Jenže chyba lávky! Před nedávnem si mi stěžoval profesor Bruckee z observatoře, že obě stálice Centaruri nesvítí už tak jasně jako dřív. Jak by také mohly, když celá sousední oblast je zaneřáděna smetím? Kolem planety Sírius, která je nejatraktivnější z celé té soustavy, vznikl obdobný prstenec, jaký má Saturn. Jenomže tento prstenec je utvořen z prázdných limonádových a pivních flašek. Když kosmonaut letí po této trati, musí se vyhýbat nejen rojům meteoritů, ale i plechovkám, vaječným skořápkám a smuchlaným novinám. Najdeme místa, že odtud nevidíme hvězdy. Už dlouhá léta si astrofyzici lámou hlavu, proč existují mezi galaxiemi takové výkyvy v množství kosmického prachu. Myslím, že je odpověď nabíledni. Čím vyššího stupně civilizace galaxie dosáhla, tím více je znečištěna smetím, prachem a odpadky.
Vidíme, že tu nejde jenom o problém astrofyzikální, ale také metařský. Zřejmě si ani v jiných galaxiích s tím problémem nevědí rady, což je skutečně slabá útěcha. Rovněž si zasluhuje odsouzení pochybná kratochvíle plivat v mezihvězdném prostoru, neboť slina při té nízké teplotě zmrzne jako každá jiná tekutá látka a srážka s tímto zmrazkem může snadno přivodit neštěstí. Nerad o tom mluvím, ale osoby, které špatně snášejí cestování, zřejmě považují vesmír za ohromné plivátko, jako kdyby nevěděly, že stopy po jejich nevolnosti potom ještě milióny let krouží po oběžné dráze a vyvolávají u turistů nepříjemné asociace a pochopitelné znechucení.
Alkoholismus je kapitolou sám pro sebe.
Za Síriem jsem se pokoušel počítat ohromné reklamní tabule rozvěšené v mezihvězdném prostoru, které pobízely k pití marťanské hořké, galaktušky, staroměsíční a sputnika wyborowego. Brzy jsem toho nechal, protože bych se nedopočítal. Piloti mi vyprávěli, že některé kosmodromy musely přesedlat z paliva alkoholického na kyselinu dusičnou. Stávalo se totiž, že když korábměl odstartovat, byla nádržka prázdná. Hlídková služba nemá snadnou práci, protože na dálku dobře nepozná opilého řidiče. Postižený omlouvá svou nejistou chůzi a špatnou koordinaci pohybů nedostatečnou gravitací. To však nic nemění na skutečnosti, že praxe některých obslužných stanic volá k nebesům o pomstu. Z vlastní zkušenosti vím, že jsem jednou žádal o naplnění rezervních nádržek kyslíkem. Sotva jsem urazil necelý parsek, slyšel jsem podivné bublání a zjistil jsem, že mi nalili čistou vínovici! Když jsem udeřil na vedoucího stanice, prohlásil, že jsem předtím na něho mrkal. Třeba nelhal, neboť trpím záněty spojivek, ale dají se tím omlouvat tyto poměry?
Na hlavních leteckých tratích panuje hrozný nepořádek, a proto mne nepřekvapuje, že tam tak často dochází k nehodám. Soustavně nejsou dodržovány dopravní předpisy o dovolené rychlosti, které porušují zvláště ženy. Při větší rychlosti se běh času zpomalí a tím i stárnutí. Mnohdy tam člověk potkává letité kosmobusy, které letí, jako by jim tu všechno patřilo, a navíc celé okolí znečišťují oblaky výfukového kouře.
Když jsem na Palindronii požádal o knihu přání a stížností, dostal jsem odpověď, že den předtím ji rozdrtil meteorit. Skřípe to i s dodávkou kyslíku. V okruhu šesti světelných let od Belurie nikde kyslík nedostanete, takže lidé, kteří přijeli jako turisté, se musí uložit do ledničky a v zmrazeném stavu čekají na další dodávku kyslíku. Kdyby tak neučinili, neměli by co dýchat. Když já jsem dorazil na Belurii, nebylo na kosmodromu živé duše - všichni se nalézali v stavu hibernizace v chladničkách. Zato v bufetu jsem našel velký výběr nápojů - od ananasů v koňaku až po plzeňské.
Hygienické podmínky zejména na planetách Velké rezervace volají k nebesům o pomstu. V „Ohlasech Mersiturie“ jsem četl článek, kde pisatel žádá, aby bylo vyhlazeno tak nádherné zvíře, jako je rošík měnivý. Tyto šelmy mají na horním pysku řadu fosforeskujících bradavic, které tvoří obrazce rozličných tvarů. V posledních letech se stále častěji podobají dvěma nulám. Nedaleko campingových táborů v temnu čekají obvykle rošíci s otevřenou tlamou, až nějaký turista půjde vyhledat místečko v ústraní. Zdá se, že pisatel článku nepochopil, že ta zvířata jsou zcela nevinná a že vina je na činitelích, kteří odpovídají za to, že se nedostává příslušných hygienických zařízení.

Na Mersiturii vyvolal nedostatek hygienických zařízení řadu genetických mutací u hmyzu.
Na vyhlídkových místech můžeme nejednou vidět pohodlná proutěná křesla, která zvou znaveného chodce k odpočinku. Když se chce spokojeně opřít o lenoch křesla, vrhnou se na něho tisíce strakatých mravenců (mravenec větevnatý, Multipodium pseudostellatum Trylopii), kteří vytvořili dokonalou imitaci křesla. Doslechl jsem se, že některé jiné čeledi kmene členovců (žuchva dolézavá, prašník vroubený, krovečnice bojovná) napodobují stánky s nealkoholickými nápoji, houpací sítě a dokonce sprchy s kohoutky a ručníky. Ovšem za pravdivost těchto zpráv neručím, protože jsem to na vlastní oči neviděl a myrmekologové se k tomu nevyjádřili. Musím však varovat před dosti vzácnou odrůdou hadonoha teleskopka (Anencephalus pseudoopticus tripedius Klaczkinenzis). Hadonoh si rovněž vybírá vyhlídková místa a tři dlouhé a tenké nohy rozestaví tak, že vypadají jako trojnožka dalekohledu. Rozšířeným zakončením ocasu míří do krajiny a sliny v jeho ústním otvoru se podobají okulárům dalekohledu. Každý, kdo se nechá zlákat k pohledu do kraje, končí nesmírně nepříjemně. Na planetě Gaurimachii žije jiný had, podstrkovač pokrytecký (Serpens vitiosus Reichenmatlii), který číhá v křoví a podstrčí ocas neopatrnému chodci, takže chodec klopýtne a upadne. Je třeba poznamenat, že tento had se živí výhradně blondýny a nic nepředstírá. Vesmír není mateřská školka a biologická evoluce není žádná idylka. Musíme si brát příklad z Derdemonie, kde jsem viděl brožury varující milovníky botaniky před podivnicí úlomkovou (Pliximiglaquia bombardans L.). Nádherně kvete, ale musíme odolat pokušení a netrhat květy, neboť podivnice žije v úzké symbióze se stromem drtičem kamenitým, který rodí hranaté plody velikosti tykve. Stačí utrhnout jediný kvítek a kamenné krupobití se snese na hlavu neopatrného sběratele, který hodlal obohatit svůj herbář. Podivnice a drtič mrtvému už neubližují a spokojí se s tím, že nešťastník zúrodní okolní půdu.
Pravé divy mimikry najdeme ostatně na všech planetách Rezervace. Na belurijských savanách vyniká barvou a vůní růže duhová (Rosa mendatrix Tichiona, jak ji chtěl pojmenovat profesor Pingle, protože já jsem tu růži popsal první). Tato květina narůstá na ohonu uzenovce, šelmy belurijské. Hladový uzenovec se skryje v houští a rozvine svůj neobyčejně dlouhý ohon, takže je vidět jenom květina v trávě. Ve chvíli, kdy se nic netušící turista skloní, aby si přičichl k růži, vrhne se na něho zezadu šelma. Uzenovec má dlouhé kly jako slon a tak i ve vesmíru se potvrzuje pravdivost úsloví, že není růže bez trní.
I když poněkud odbíhám od tématu, nemohu odolat, abych se nezmínil o jiném belurijském divu, a to hořci rozumném (Gentiana sapiens suicidalis Pruck). Tato rostlina je vzdálená příbuzná brambor. Má sladké a velmi chutné hlízy a někdy v důsledku mutačních změn místo obvyklých kulovitých plodů rodí malé mozečky. Podobný druh, hořec šílený (Gentiana mentacapta), jakmile dospěje, začíná pociťovat neklid, vykope se, odejde do lesů a tam se oddá samotářskému přemítání. Obyčejně dochází k závěru, že nemá cenu žít, a spáchá sebevraždu, neboť poznal hořkost bytí.
Hořec člověku neškodí na rozdíl od jiné belurijské rostliny vzteklice, která se přizpůsobila dětské rozpustilosti. Neposlušné děti pořád pobíhají a kopají do všeho, co najdou, a zejména rády ničí vejce ostrobodce toulavého. Plody vzteklice jsou k nerozeznání podobné těmto vejcím. Nezbedné dítě si myslí, že má před sebou vejce, a popustí uzdu své touze po ničení: domnělé vejce rozkope na kousky. Tím se uvolní v pseudovejci uzavřené spóry, které vniknou do dětského organismu. Infikované dítě dospěje v normálního člověka, ale po čase se u něho začínají projevovat známky nevyléčitelné choroby. Postupně propadá hazardní hře v karty, alkoholismu a prostopášnému životu, takže ho čeká smrt nebo velká kariéra. Několikrát jsem se setkal s názorem, že je nutno vzteklici vymýtit. Nikoho však nenapadlo, že nejdříve je třeba vychovávat děti, aby nekopaly na cizích planetách do všeho, co vidí.
Jsem povahou optimista a všemožně se snažím udržet si o lidech dobré mínění. Mnohdy to není snadné. Na Protostenóze žije malý opeřenec, který je jakousi obdobou pozemského papouška. Tento ptáček však nepronáší slova, leč píše. Bohužel nejčastěji popisuje ploty neslušnými výrazy, kterým ho učí pozemští turisté. Někteří lidé schválně ptáčka dráždí tím, že mu vytýkají pravopisné chyby. Vzteklý pták zhltá pak všechno, co vidí. Lidé mu házejí zázvor, hrozinky, pepř, ba dokonce i kratokřik, rostlinu, která při rozbřesku vydává táhlý zvuk (je to zelenina a někdy se používá místo budíku). Když pták zahyne přejedením, připravují si ho turisté na rožni. Tento pták se jmenuje písemníček popudlivý (Graphomanus spasmaticus Essenbachii) a hrozí mu vyhubení, protože každý turista, který Prostenózu navštíví, se těší už předem, jak si pochutná na této vybrané lahůdce - třeštícím písemníčkovi.

A zase se najdou někteří lidé, kteří si myslí, že když jíme tvory na cizích planetách, je všechno v pořádku. Jakmile však se karta obrátí, právě tito lidé spustí největší křik, volají o pomoc, žádají o vyslání trestní výpravy atd. A přece obvinění namířená proti kosmické fauně a flóře jsou nelogická a jsou antropomorfizujícím nesmyslem.
Když takový mylník šálivý, který na pohled připomíná práchnivý pařez, stojí na zadních nohách jako ukazovatel vedle horské stezky a svede turistu do rokle, kam se pak mylník jde nakrmit - stává se to jen proto, že se příslušná pořádková služba dostatečně nestará o dopravní značky. Z ukazovatelů cesty oprýská barva, dřevo trouchniví a začne se podobat tomu zvířeti. Jiný tvor by se na jeho místě zachoval zrovna tak.
Proslulé faty morgány Stredogencie vděčí za svou existenci výhradně mrzkým lidským sklonům. V dřívější době rostla na planetě hojnost zimáků a tepláci skoro ani neexistovali. Nyní se však rozmnožili neslýchanou měrou. Nad tímto porostem kreslí rozpálený vzduch přeludy barů, které nejednoho již pozemšťana vlákaly do záhuby. Tvrdí se, že na všem nesou vinu tepláci. Ale proč faty morgány neukazují obrazy škol, knihoven nebo lidových universit? Proč je pouze vidět ty výčepy lihovin? Protože mutace se rozvíjejí různými směry, vznikly různé druhy vzdušných přeludů, ale ty obměny tepláků, které pozemšťanům ukazovaly školy, knihovny a lidové university, hladem zahynuly. Zachoval a rozrostl se pouze mutant tepláka barového (Ihermomendax spirituosus halucinogenes z čeledi antropofágů). Ta prapodivná vlastnost, totiž dokonalé přizpůsobení životním podmínkám, které umožňují teplákům rozpálit vzduch tak, že vznikne přelud - je pádným svědectvím o našich slabostech. Politováníhodná lidská povaha je příčinou toho, že barová odrůda nabyla vrchu. Dopis čtenáře uveřejněný v „Ohlasech Stredogencie“ mne velmi pobouřil. Pisatel se domáhá nejen vykácení teplákových houštin, ale chce vymýtit půvabné kapalice, krásné stromy, které tvoří ozdobu každého parku. Když nařízneme kůru kapalice, vytryskne jedovatá, oslepující míza. Je to jediný strom na Stredogencii, jehož kmeny zatím nezhyzdily nápisy a iniciály, a my se ho proto máme vzdát? Zdá se, že stejný osud hrozí i vzácným odrůdám fauny, jako jsou žlabatec nenasytný, ponorník bublavý, hryzal durdivý či kvíloun elektrický. Ten, aby uchránil sebe a své potomstvo před halasem tranzistorů drásajícím nervy v lesní tišině, vytvořil obměnu, která pohlcuje všechny hlučné relace, zejména džezovou hudbu. Kvíloun vysílá zvláštním ústrojím rušící elektrické vlny a měl by být proto zapsán do seznamu chráněných zvířat co nejdříve.
Věda nezná pronikavější pach, než je ten, který vydává smraďoch odporný. Profesor Hopkins z univerzity v Milwaukee vypočítal, že zvíře může vytvořit zvláštním orgánem až pět tisíc pachových jednotek za vteřinu. Jenže už i dítě ví, že se takto smraďoch brání proti fotografování.
Při pohledu na fotografický aparát reaguje zvíře tzv. čočkovitopodocasním reflexem. Matka Příroda chrání tak nevinného živočicha před dotěrnými zevlouny. Nutno přiznat, že krátkozraký smraďoch někdy považuje za fotoaparáty tabatěrku, zapalovač, hodinky či řády a odznaky. Leč nezapomínejme, že mnozí turisté používají miniaturních přístrojů, takže se zvíře snadno může splést. V posledních letech smraďoch značně rozšířil své pole působnosti a produkuje až osm tisíc pachových jednotek na hektar. K tomu je třeba dodat, že se tak stalo v důsledku hromadného rozšíření teleobjektivů.
Nechci vyvolat dojem, že považuji všechny kosmická zvířata a rostliny za nedotknutelné. Takový lošek žíhaný, luskač ničivý, břichopas nenasytný, děrovka laločná či všejed kousavý nezaslouží mé přízně. Totéž platí o všech hlavulích z čeledi autarkních, kam patří Gauleiterium flagellans, Symphonophiles pruritualis čili stébelnatka ostrozubá, rozkrádač hlomozný a jazyčnice pestrá (Lingula stranguloides Erdmenglerbeyera). Když se však nad věcí zamyslíme a podíváme se na ni objektivně, proč by vlastně člověk mohl trhat květiny a sušit je v herbáři, zatímco rostlina, která rve a ničí uši, se pokládá za cosi v rozporu s Přírodou? Lidé mohou za to, že se na Acenoxii nadmíru rozrostla ozvěnka pyskatá (Echolalium impudicum Schwamps). Tato rostlina získává životní energii ze zvuku. Kdysi jí postačily přírodní hřmoty, takže ještě i dnes ráda naslouchá burácení bouře. Avšak teď se ozvěnka zaměřila na turisty a každý návštěvník považuje za svou povinnost, aby ji zahrnul kyticí nejsprostších nadávek. Je zajímavé, říkají turisté, jak tato rostlina doslova rozkvete před očima. Ovšem, rozkvete díky zvukovým vibracím, nikoli proto, že slyší nevybíravá slova od roznícených turistů.
Kam tohle všechno povede? Zmizely již z povrchu planet tak vzácné odrůdy jako hrabal modrý či kosina svíjelová. A tisíce dalších mají na kahánku. Skvrny na sluncích rostou od oblaků špíny. Pamatuji ještě

doby, kdy pro dítě byl největší odměnou slib nedělního výletu na Mars. Dnes rozmazelný kluk nesní ani snídani, když mu otec nepřipraví zvláštní výbuch supernovy! Jenom proto, aby se plnila taková nicotná přání, plýtváme kosmickou energií, ničíme meteory a planety, rozhazujeme bohatství Rezervace v mezihvězdném prostoru, zanecháváme za sebou na každém kroku vaječné skořápky, ohryzky, papíry a z vesmíru děláme jedno jediné ohromné smetiště. Je nejvyšší čas, abychom se vzpamatovali a začali dodržovat příslušné předpisy. Protože jsem přesvědčen, že sebemenší průtahy působí povážlivé škody, biji na poplach a volám: Zachraňme vesmír!